

מדד המגדר אי־שוויון מגדרי בישראל

2017

הגר צמרת־קרצ'ר

נעמי חזן | חנה הרצוג

יוליה בסין | רונה ברייר־גארב | הדס בן אליהו

מכון ון ליר בירושלים

THE VAN LEER JERUSALEM INSTITUTE

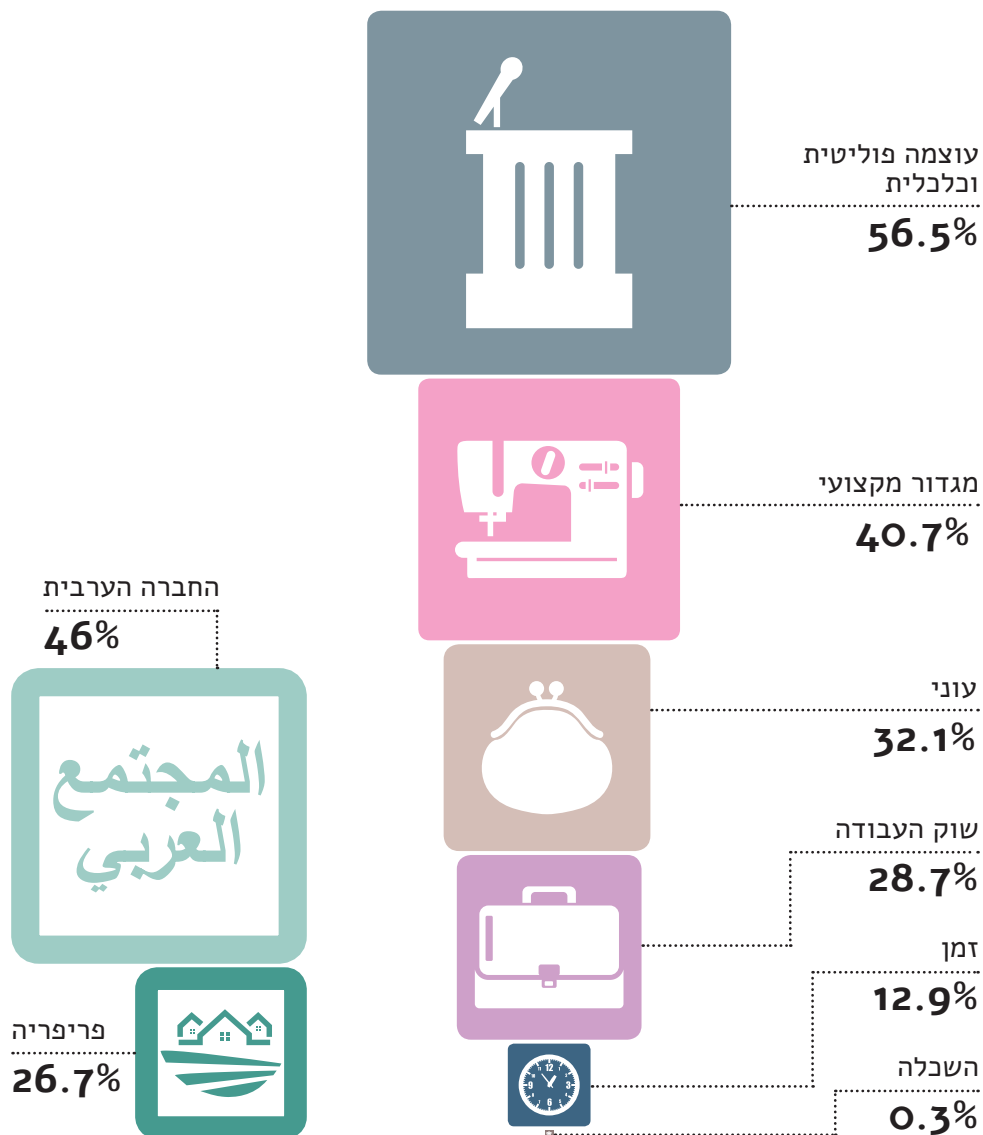
معهد فان لير في القدس

שוות • WIPS

המרכז לקידום נשים בזירה הציבורית

עומק האי-שוויון

חישוב עומק האי-שוויון מאפשר לזהות באיזה תחום הפער בין נשים לגברים הוא הגדול ביותר ובאיזה תחום הוא הקטן ביותר. ככל שהאחוז קרוב יותר ל-100 כך האי-שוויון גדול יותר.

מדד המגדר

מדד המגדר של שוות - המרכז לקידום נשים בזירה הציבורית
 במכון ון ליר בירושלים הוא כלי מדידה רב עוצמה הבוחן שינויים לאורך זמן במצבם של נשים וגברים בישראל מאז שנת 2004. המדד מציג תמונה מפורטת של מצב האי-שוויון בתחומי חיים שונים - עבודה, השכלה, עוני, עוצמה פוליטית וכלכלית, תרבות ותקשורת, אלימות, חלוקת זמן, בריאות, יחסי מרכז-פריפריה, והחברה הערבית - ומדי שנה מתווספים לו תחומים חדשים. בחינת האי-שוויון המגדרי נעשית לא רק על פי ההבחנה הבינארית בין גברים לנשים אלא גם בהצטלבויות בין מגדר לבין מיקומים חברתיים שונים, כמו הפריפריה והחברה הערבית בישראל. הנתונים שמספק המדד מאפשרים לו להיות מצפן למקבלי החלטות ולגורמים ממשלתיים וציבוריים בישראל.

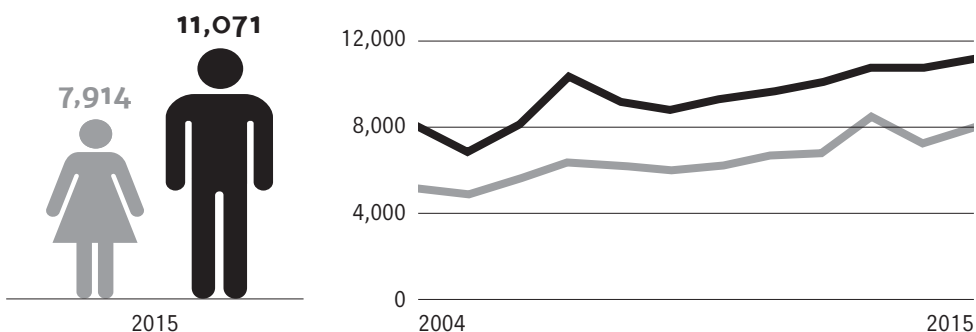
לכל אורך החוברת נשים מסומנות בצבע אפור וגברים בצבע שחור

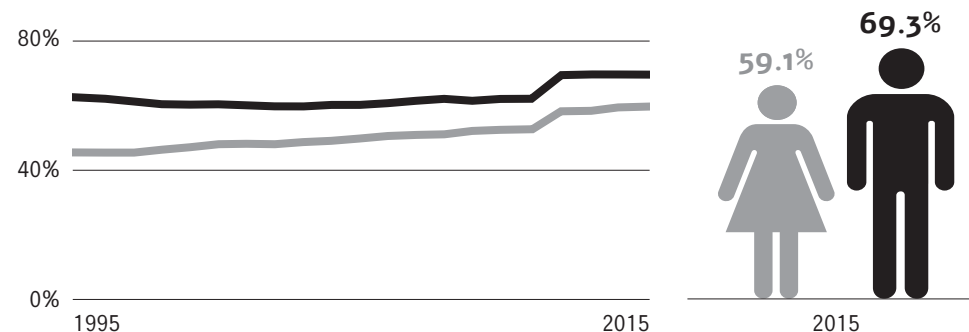
פער מגדרי מתמשך בכל תחומי החיים

ברוב תחומי החיים נשמר פער מגדרי לטובת הגברים. במקצת התחומים לא זו בלבד שהפער אינו מצטמצם אלא הוא אף גדל עם הזמן.

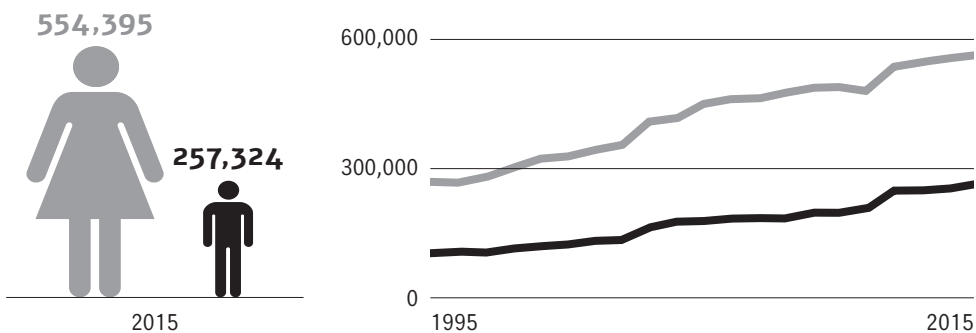
הכנסה חודשית ממוצעת של עצמאיות ועצמאים בשוק העבודה

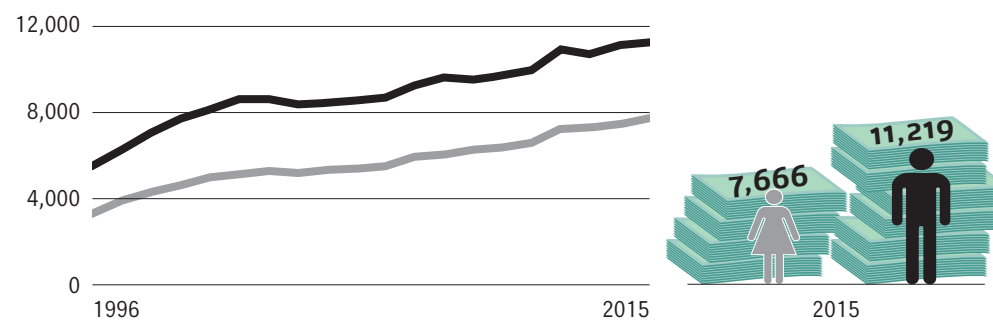
שיעור השתתפות בשוק העבודה כוח עבודה אזרחי

העובדים/ות במשרה חלקית

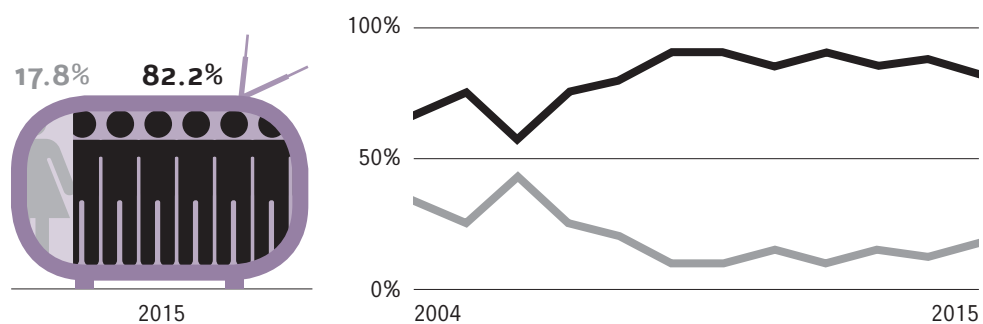

שכר חודשי ממוצע גברים לעומת נשים, בש"ח

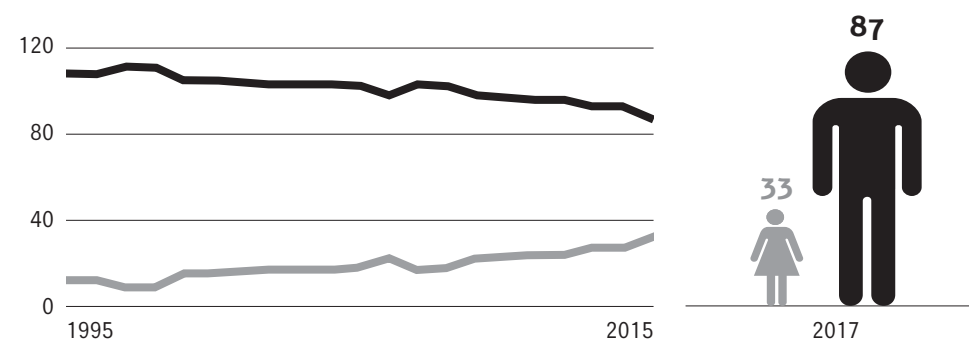

פער מגדרי מתמשך בכל תחומי החיים

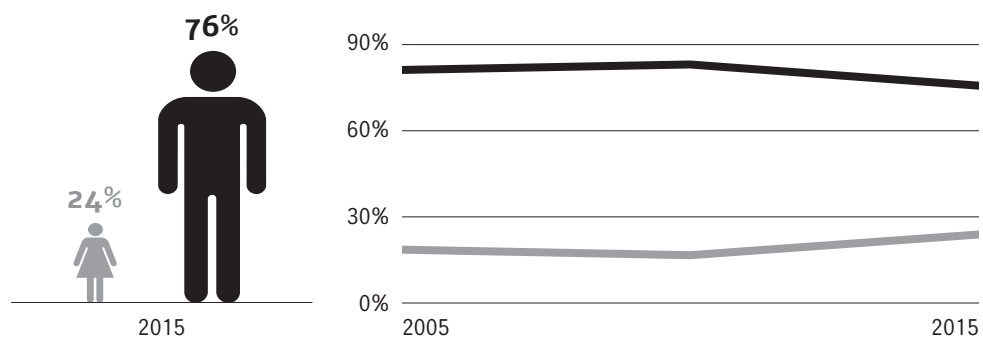
המצעד השנתי של גלגל"צ: שירים בביצוע נשים לעומת גברים

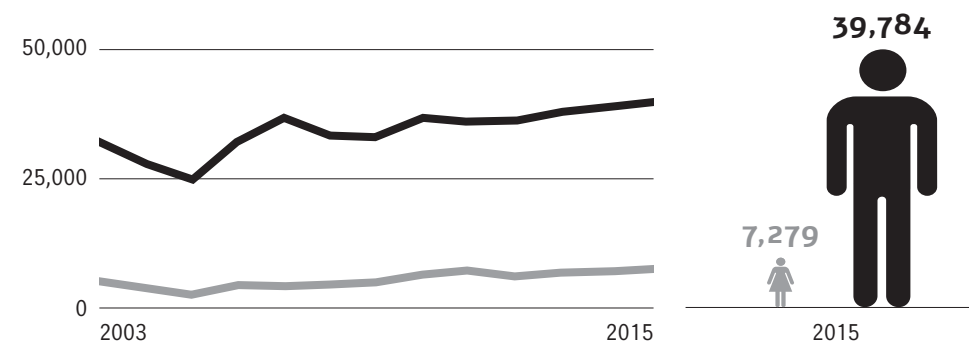
מספר חברי וחברות הכנסת

סיקור נשים וגברים בתקשורת

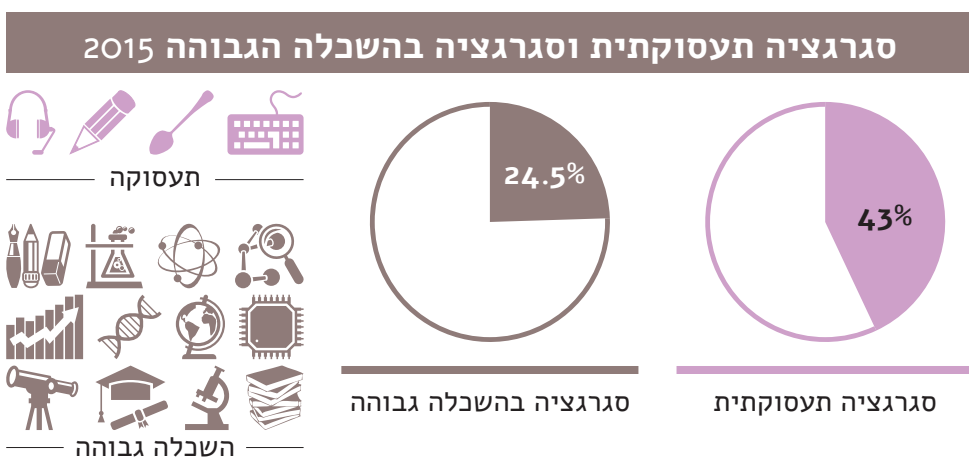
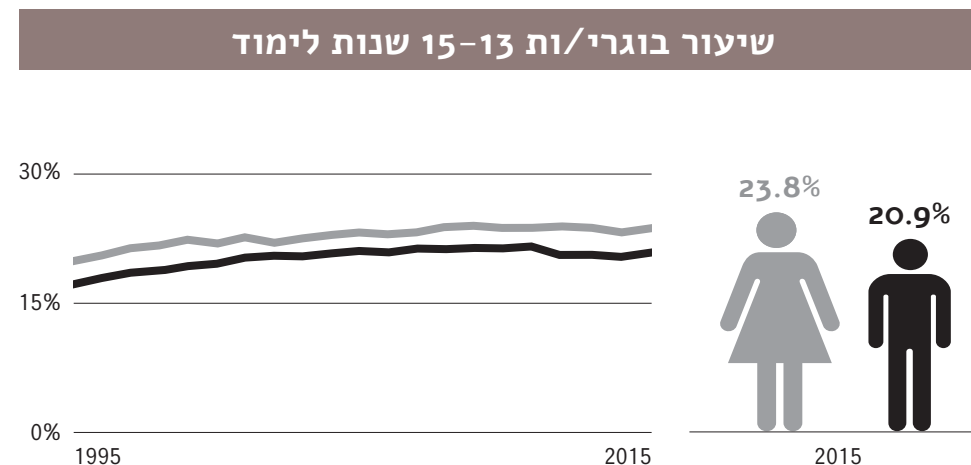
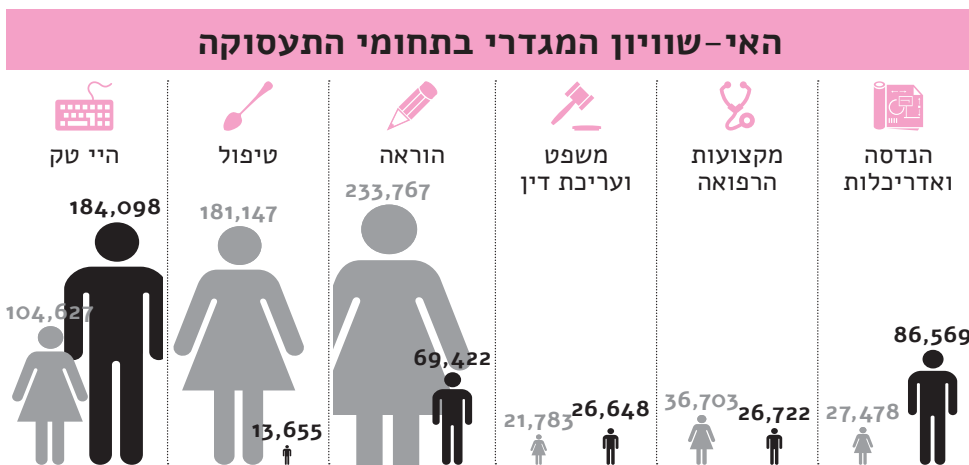

מספר מנכ"לים/ות במשק

השכלה ותעסוקה

יותר ויותר נשים רוכשות השכלה גבוהה ואף מרחיבות את תחומי הלימוד. עם זאת, חסמים מבניים ותרבותיים מקשים עליהן לתרגם הישגים אלה לצמצום פערים בשוק העבודה ובזירה הפוליטית והכלכלית.

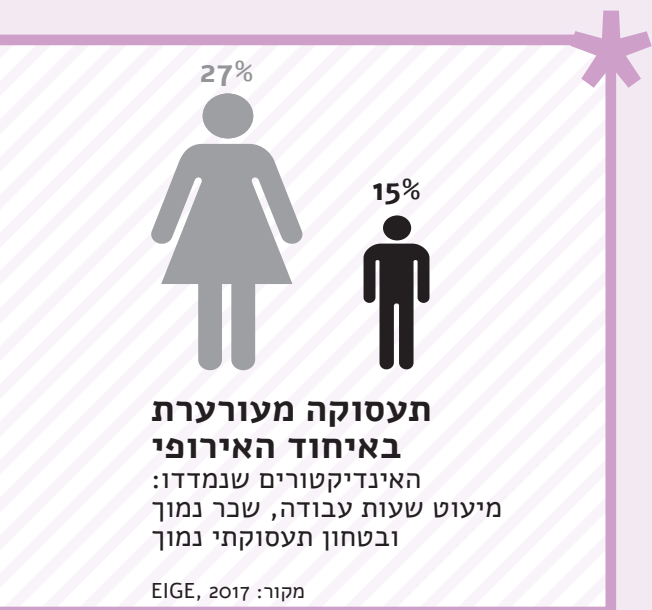

*סגרגציה: הפרדה מגדרית בתעסוקה או בהשכלה

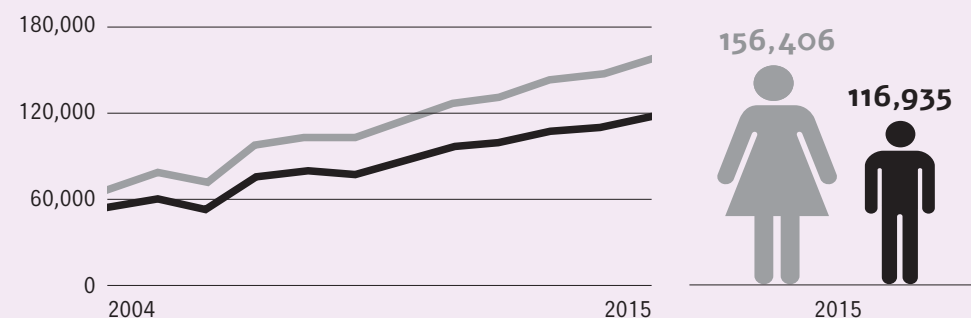

שוק עבודה מעורער

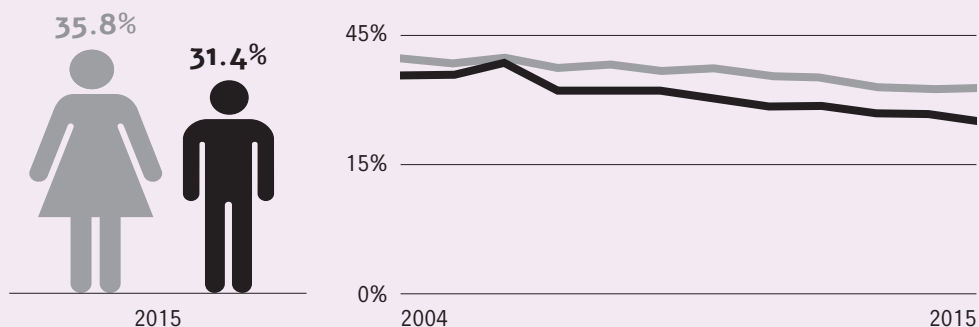
המושג שוק עבודה מעורער מתייחס לדפוסי עבודה המאופיינים בשכר נמוך שאינו מספיק לפרנסת משפחה, חוסר יציבות תעסוקתית והיעדר הגנה לעובדים. המבט המגדרי מגלה שנשים חשופות יותר לדפוסים אלה.

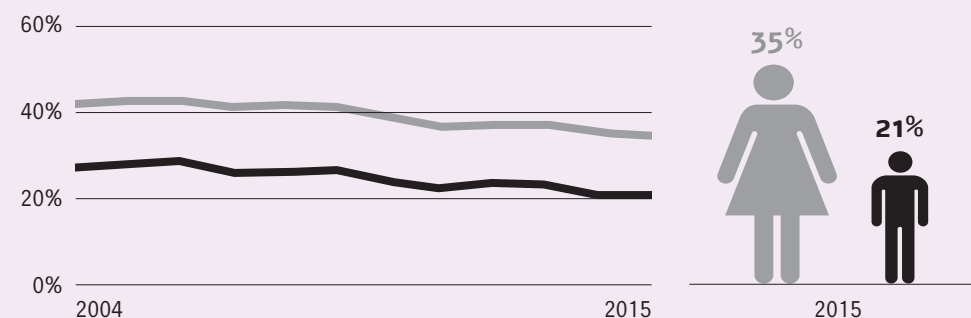
מספר עובדים ועובדות בעלי יותר ממשרה אחת

שיעור השכירים/ות שאינם מקבלים 12 משכורות בשנה

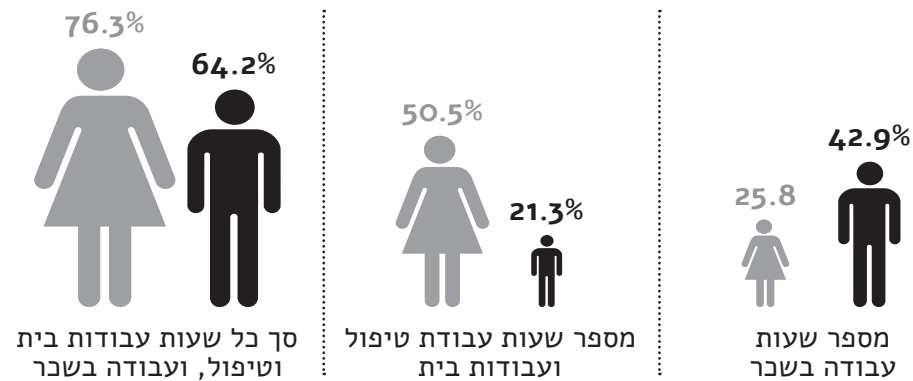
שיעור השכירים/ות ששכרם אינו עולה על שכר מינימום

עבודה-משפחה

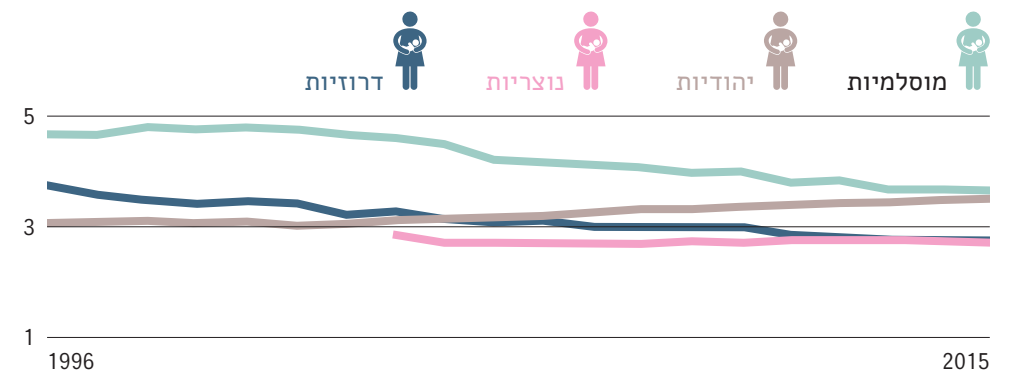
נשים הן עדיין האחראיות העיקריות לעבודות הבית ולטיפול במשפחה. עבודות אלו הן **עבודות שקופות** שכן לרוב אינן זוכות להכרה ולתגמול, אבל הן משמשות חסם להשתלבות מלאה ושוויונית של נשים בשוק העבודה.

עבודות שקופות: מספר השעות השבועיות המוקדשות לעבודות בית וטיפול ולעבודה בשכר

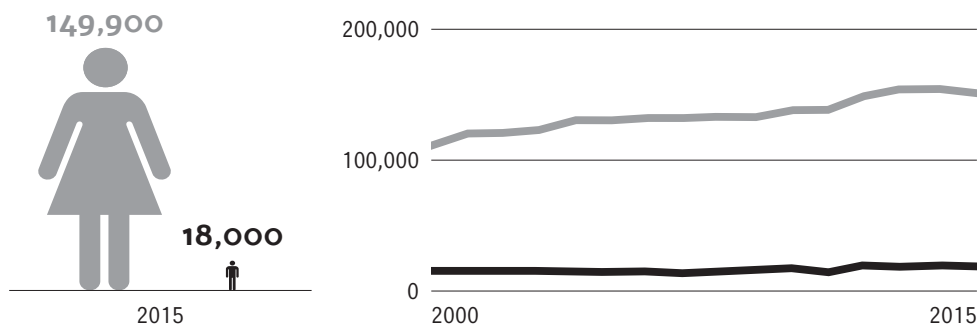

מקור: ISSP, 2012

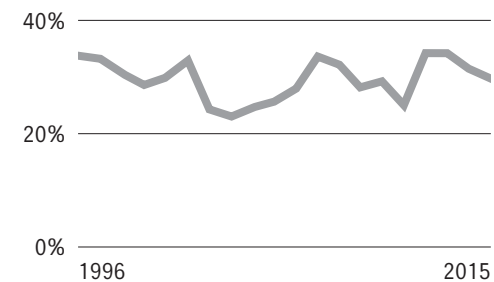
מספר ילדים ממוצע לנשים לפי קבוצת אוכלוסייה

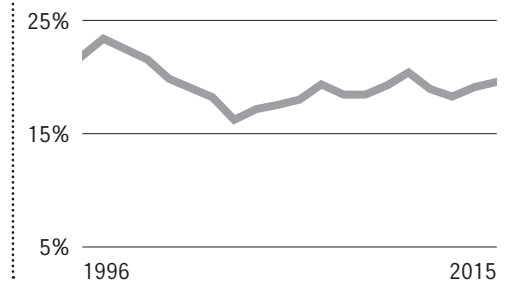
נשים לעומת גברים בראש משפחות חד-הוריות

שיעור הנשים שאינן מועסקות עקב היותן עקרות בית

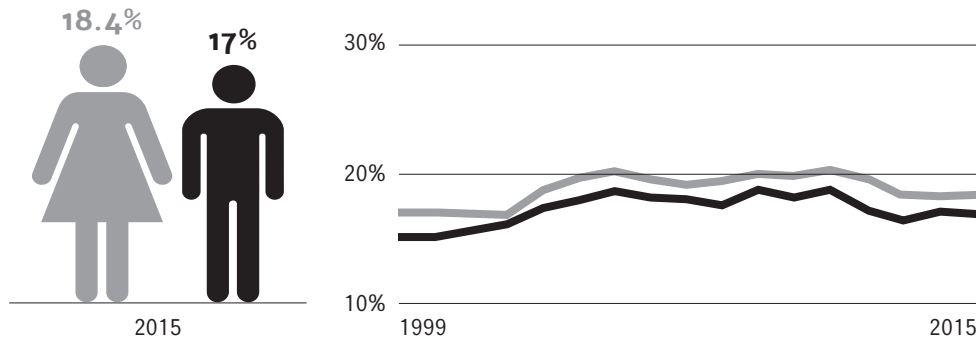
שיעור העובדות במשרה חלקית עקב היותן עקרות בית

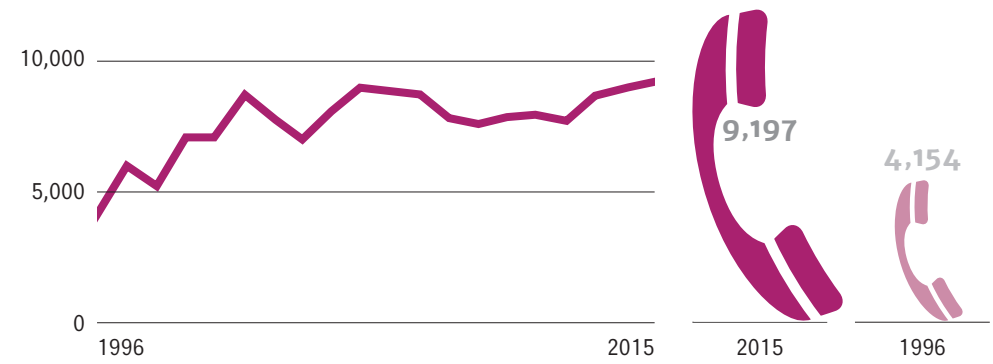
פגיעות וסיכון

נשים ככלל עניות יותר מגברים וחשופות לאלימות המופנית כלפיהן מעצם היותן נשים. תמונת מצב זו משפיעה לרעה על נוכחותן ועל מעמדן של נשים במרחב הציבורי.

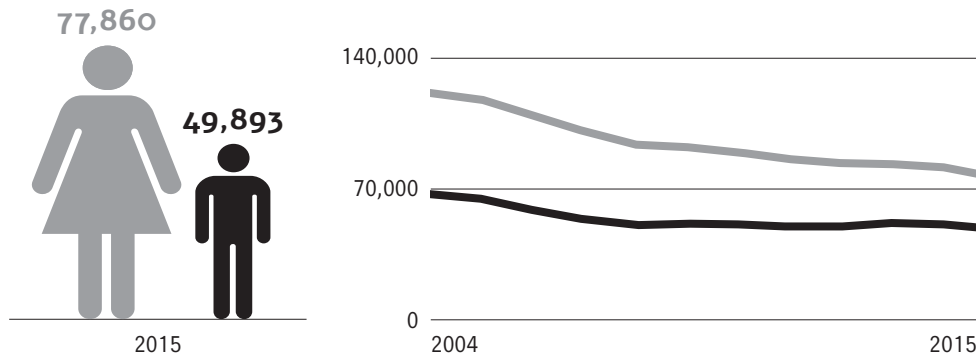
היקף העוני לאחר תשלומי העברה ומסים

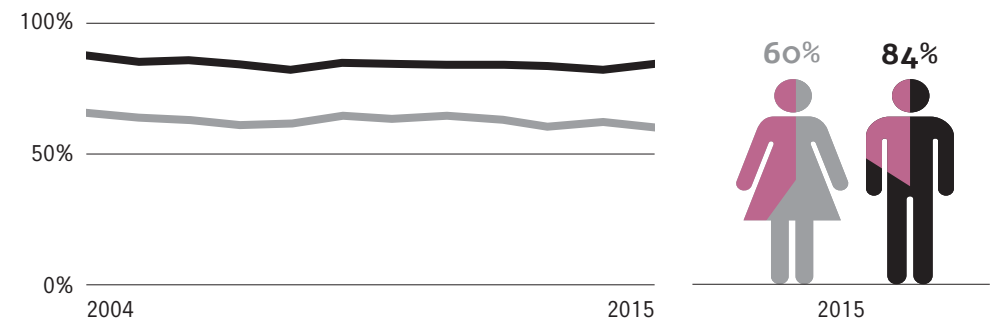
מספר הפניות החדשות מדי שנה למרכזי הסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית

מקבלי/ות הבטחת הכנסה מספר הנשים לעומת מספר הגברים

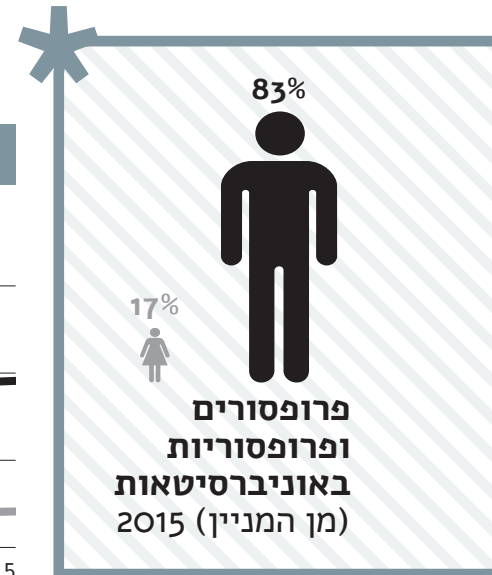
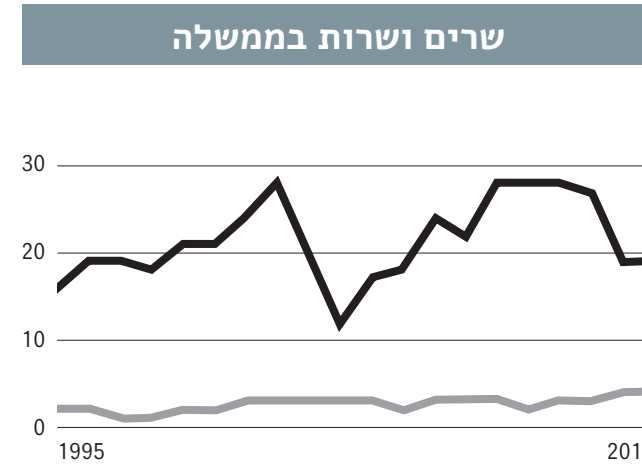
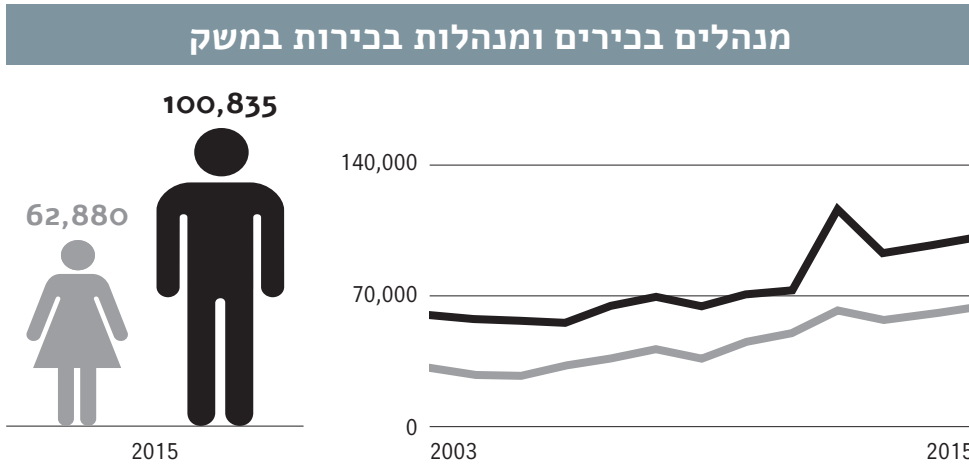

תחושת ביטחון בהליכה ברחוב

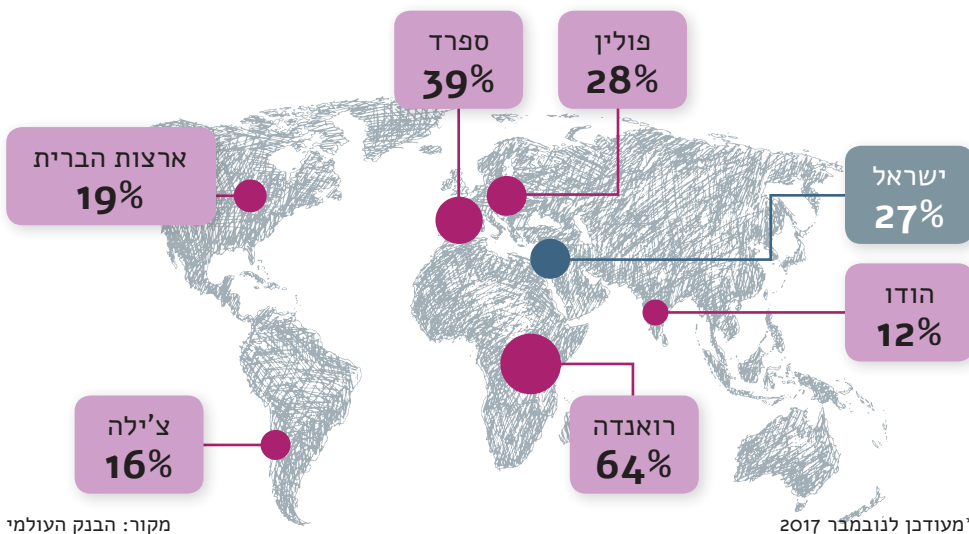

עוצמה פוליטית וכלכלית

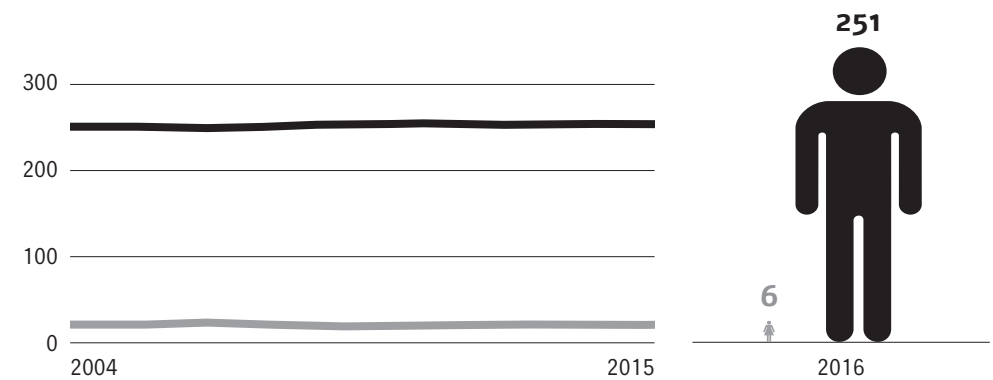
עמדות המפתח בזירה הפוליטית והכלכלית מאוישות ברובן המכריע על ידי גברים.

שיעור נשים בפרלמנטים, 2017

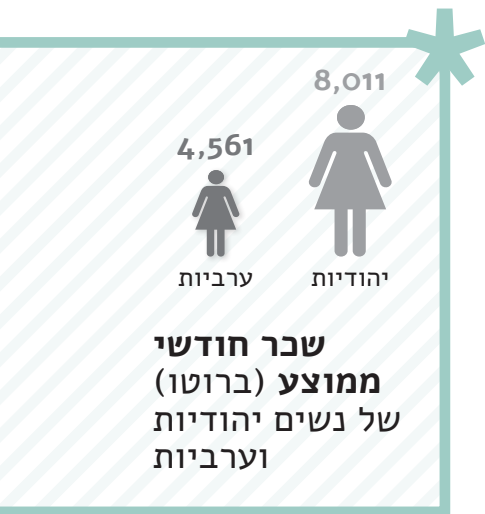
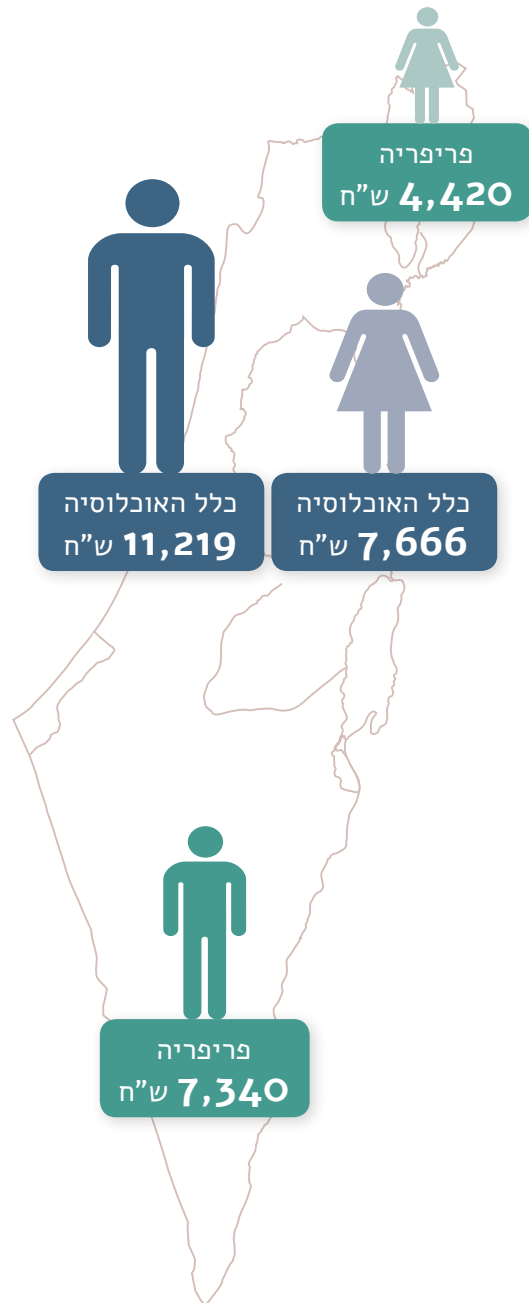
ראשי רשויות מקומיות ומועצות אזוריות

פריפריה גיאוגרפית וכלכלית

בהגדרת הפריפריה בממד נלקחו בחשבון הריחוק הגיאוגרפי ממרכז המדינה והדירוג החברתי-כלכלי של הרשויות המקומיות בישראל.

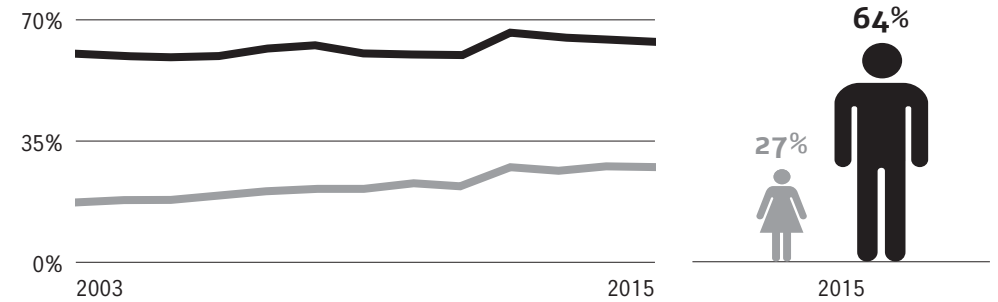
שכר חודשי בפריפריה ובכלל האוכלוסיה

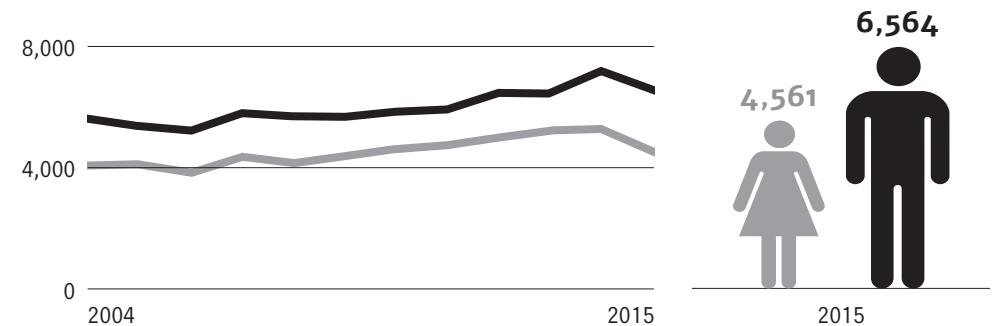
מגוון בקרב נשים

על מנת להבין לעומק את מצבן של נשים שונות יש להביא בחשבון השתייכות אתנית ולאומית, מקום גיאוגרפי, מצב כלכלי, חשיפה לאלימות וגורמים נוספים. ההצטלבות בין מגדר לבין גורמים אלו יוצרת הבדלים בין נשים ומעצימה את פגיעותן של נשים מקבוצות מוחלשות. כך, השכר החודשי הממוצע של נשים ערביות נמוך משכרם של גברים ערבים ומשכרן של נשים יהודיות, ונשים בפריפריה משתכרות פחות מגברים בפריפריה ומנשים בכלל האוכלוסיה.

השתתפות בכוח העבודה בחברה הערבית בישראל, נשים מול גברים

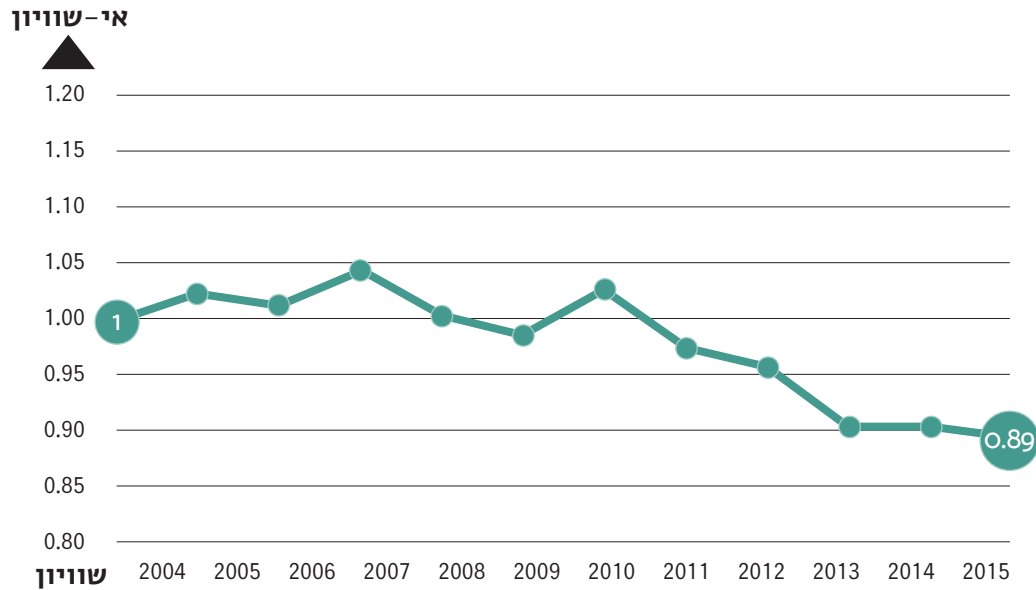

שכר חודשי ממוצע בחברה הערבית בישראל, נשים מול גברים

רמת האי-שוויון המגדרי לאורך השנים

רמת האי-שוויון המגדרי נותרה ללא שינוי ניכר בין השנים 2004 ו-2010. משנת 2011 נרשם צמצום של אחוזים בודדים באי-שוויון, אך הצמצום נבע, לפחות בחלקו, מהרעה כללית בהיבטים תעסוקתיים בקרב נשים וגברים כאחד, ולא משיפור במצבן של נשים.

המלצות לכיווני פעולה ומדיניות

1 להציב יעד של צמצום הפער המגדרי ב-50% בחמש השנים הקרובות (עד שנת 2023)

2 הפעלת אסטרטגיה של הטמעת חשיבה מגדרית בכל התחומים:

- יצירת מנגנונים של ייצוג הולם לנשים בכל צומת של קבלת החלטות
- שילוב היבטים מגדריים בקבלת החלטות מתוך רגישות לצרכים של קבוצות ספציפיות
- בחינה מגדרית של השלכות המדיניות

3 קידום חקיקה יש לדאוג להשלמת הליך החקיקה של הצעת החוק לתיקון פקודת הסטטיסטיקה (סטטיסטיקה לפי מגדר), כמו כן על הממשלה לדאוג, בהתאם להחלטתה משנת 2016, שכל משרדי הממשלה יציגו את כל המידע שבמאגרים הדיגיטליים שברשותם גם בפילוח מגדרי

4 לחשוב מחדש על ההסדרים המגדריים המאפיינים את שוק העבודה. על הממשלה לשקול להפחית את מספר השעות בשבוע העבודה כמקובל במדינות מתועשות אחרות, ולתת תמריצים למקומות עבודה המעודדים את עובדיהם, נשים וגברים כאחד, לאזן בין עבודה למשפחה

5 חישוב מחדש של החשבונאות הלאומית באופן שעשייתן ותרומתן הכלכלית של נשים יבואו בה לידי ביטוי ויתוגמלו בדרכים שונות

מרכז שוות במכון ון ליר בירושלים שם לו למטרה להטמיע את מושג השוויון המגדרי בחשיבה ובפעולה החברתית, ובכך להוציא את סוגיית האי-שוויון המגדרי מתחום אחריותן הבלעדית של הנשים ולנסחה כתפיסת עולם חברתית הנוגעת לכלל החברה בישראל. המבט המגדרי חושף את המנגנונים המכוננים אי-שוויון ביחסי הכוח הכלכליים, הפוליטיים והתרבותיים בין גברים לנשים. הרחבתו של מבט זה אל החברה בכללותה מאפשרת לקרוא תיגר על הסדר החברתי הקיים ולגרום לכך שעולמן, צורכיהן וניסיון חייהן של נשים ממגוון מיקומים חברתיים וקבוצות יובאו בחשבון בכינונו של סדר זה.

פיתוחו ופרסומו של מדד המגדר התאפשרו הודות לתמיכתם הנדיבה של הקרנות והגופים הבאים:

רחוב ז'בוטינסקי 43, ירושלים 9104001, ת"ד 4070, טל' 02-5605222; פקס 02-5619293
43 Jabotinsky St., Jerusalem 9104001, P.O.B. 4070, Tel. 972-2-5605222, Fax. 972-2-5619293
شارع جابوتنسكي ٤٣، القدس ٩١٠٤٠، ص. ب. ٤٠٧٠، تلفون: ٥٦٠٥٢٢٢-٠٢، فاكس: ٥٦١٩٢٩٣-٠٢
vanleer@vanleer.org.il • www.vanleer.org.il

